

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eginhartvs De Vita Caroli Magni, Animadversionibvs Illvstratvs

Bessel, Friedrich
Reinhard, Johann Friedrich

Helmeftadii, 1667

Animadversiones Ad Cap. XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10996

salutis, Apostolicâ benedictione perceptâ, in Franciam reversus est. Quæ sic exponit Regino lib. II. ad eund. ann. Rex oratione ad limina Apostolorum completâ, & benedictione perceptâ, in Franciam gressum dirigit: Denique quartâ vice ad cognoscendam Leonis Pontificis causam ann. 800.

CAPUT XXVIII.

1. **V**ltimi adventûs sui non solùm hæc fuere causæ, verum etiam quod Romani Leonem Pontificem multis affectum injuriis, erutis videlicet oculis, linguaque amputata, fidem regis implorare com-
 2. pulerunt. † Idcirco Romam veniens, propter reparandum qui nimis conturbatus erat ecclesiæ statum, ibi totum * MS. *eraxit.*
 3. hyemis tempus * protraxit, † Quo tempore Imperatoris * Td & deest in MS.
 * & Augusti nomen accepit: quod primò tantùm aversatus est, ut affirmaret se eo die, quamvis præcipua * solennitas esset, Ecclesiam non intraturum fuisse, si Pontificis * MS. *sc-*
 4. consilium præscire potuisset, † Invidiam tamen suscepti *stivitas.*
 nominis, Constantinopolitanis Imperatoribus super hoc indignantibus, magna tulit patientiâ, vicitque eorum contumaciam magnanimitate, quâ eis proculdubio longè præstantior erat, mittendo ad eos crebras legationes, & in epistolis fratres eos appellando.

ANIMADVERSIONES

AD CAP. XXVIII.

Quod Romani Leonem Pontificem multis affectum injuriis.) Hic verò plenis manibus fabulas nobis admetiuntur Vereres Historici. Regino Prumiensis lib. II. Chron. ad an. 799. Romani Leonem Papam Litaniâ majore captum, excecaverunt, ac linguam ejus radicibus absciderunt. Iisdem verbis utuntur Marianus Scotus & Ado Viennensis ad eundem annum; qui omnes proculdubio Annales Monachi Egoiswensis p. 260. exscripsere. Similiter Hermannus Contractus ad an. 798. & Lambert. Schaffnaburg. ad an. 799. oculos erutos ac linguam truncatam referunt. Nimum quantum exaggerat facinus, Sigebertus ad an. 799. Leonem, inquit, papam celebritatem Litane majoris agentem Romani capiunt, Linguam ei Oculosq; evellunt: cui voce & visu reddito divinitus, iterum oculos & linguam erunt radicibus, qui de manu eorum erutus ad Carolum fugit.

N

Hæc

Hæc ille. Sequuntur ferè Sigebertum Collector Chronici Belgici fol. 49. & Auctor compilationis Chronologicæ ad ann. 801. uterque Pistorio primùm evulgatus; à quibus non longè abit Poëta Saxonicus lib. 111. v. 478.

*Qui miserante Deo transacto tempore pauco,
Amissum recipit visum, pariterq; loquelam.
Seu quia festinans tortor trepidansq; nefandis,
Dum concurrentes metuit non talia turbas
Passuras, sed velle suum defendere Papam
Non quantum voluit crudelia facta peregit:
Seu quod credendum magis est, antiqua Redemptor
Per meritum magni renovans miracula Petri,
Sanari successorem donaverat ejus.*

Et hic quidem, qui tam pressè aliàs Adelmi sui vestigia sequi solet, non pauca de suo adjicit. Dubitanter enim scripserat Adelmus ad ann. 799. *Papam erutis oculis, ut aliquibus visum est, linguâ quoq; amputatâ nudum ac semivivum in plateâ relictum esse.* Fabulæ seriem recentiores primùm pandere ausi sunt, quòd cognati Hadriani, Prædecessoris ejus, excitatâ vulgi mobilis turbâ, Leonis VII. Kal. Maji in supplicatione capti, genas novaculâ inciderint, & Papam in Erasmi monasterium conjecerint, referente Aventino lib. iv. *Annal. pag. 200.* Zonaras tom. 111. læsos tantùm leviter oculos Leonis, memorat, commiseratione eorum quibus demandatum erat supplicium. *Dicunt quidam, inquit Albertus Stadenensis ad ann. 799. fol. 84. quod Romani unum ei oculum eruerint, alii quòd neutrum, sed rasorio per medios oculos inciderint, nec visum abstulerint.* Quæ (ut alia pleraque) leviter immutata, communia cum Alberto habet Conradus Abbas Urspergenf. *Chron. p. 136.* Scilicet hi sunt funes ex arena nexi, quibus complicatum est miraculosum illud commentum, quo genere credulitatem hominum superioris ævi plus nimio fascinarunt Monachi.

Propter reparandum, qui nimis conturbatus erat, Ecclesie statum) Omnis ergo potestas Caroli erat in Ecclesiasticis rebus. Et certe constat jam inde à primordiis Germanici imperii, dispositionem rerum Ecclesiasticarum Imperatorum fuisse, quin & Parriciorum Pipini, ac Carolomanni, qui consilio Sacerdotum & Optimatum, ordinarunt per civitates Episcopos, resq; Ecclesiasticas summo studio procurarunt. Movit id quidem bilem Pontificiis Scriptoribus Baronio, Gretsero, aliis, qui ut Sigeberti, Anastasii-que testimonia, quæ suprà ad Caput vi. produximus, elevent, omnibus mo-
dis ni-

dis nituntur. Sed satis à falsi crimine utrumque defendit Marcus Antonius de Dominis *lib. v. de Republ. Ecclesiasticâ cap. 7.* Et Gregorius VI. haud obscure eandem rem apud Wilhelm. Malmesburiensem *de gestis Anglorum lib. 11. cap. 13.* confirmat; Quibus addendus Mattheus Westmonasteriensis *in Floribus temporum ad ann. 773.* Unde jam constare potest, tanquam legitimum judicem in causâ Pontificis præsedisse Carolum. Nam quòd Monachorum plerique, & ab his decepti Naucerus, & Huldericus Mutius, judicare noluisse Carolum in hâc causâ scribunt, sed iudicium Leoni reliquisse, præter omnem Veterum auctoritatem asseritur. Ea autem formula jurisjurandi Pontificii, quam producit Baronius *tom. IX. Annal. Eccles. ad ann. 800.* supposititia sine dubio est, iudice acutissimo Boeclero *in Carolo M. p. 13.*

Quo tempore Imperatoris & Augusti nomen suscepit. Nomen scilicet solum, cum rem ipsam jam antea teneret. Quod enim Hadrianus IV. Pontifex, Epistola ad Archiepisc. Germ. apud Aventin. *lib. IV. p. 203.* gloriatur, ideò Imperium à regno Græcorum translatum esse in Alemannos, *ut Rex Teutonicorum, non antequam à Pontifice consecraretur, Imperator vocaretur, & esset Augustus:* rem omnem intra verba consumit, cum constet, coronationem, inunctionem, consecrationem magis honoris & moris, quàm necessitatis causâ fieri. Voluerat nimirum Carolo gratiam referre Papa pro absolutiōne, itaque perceptâ proculdubio Romanorum omnium sententiâ, Carolum non fecit, sed renunciavit Imperatorem. Consecrationis ritum & Acclamations à populo factas, Adorationemque ac submissionem Pontificis, prolixè describunt Adelmus *ad ann. 801.* Poëta Saxonicus *lib. IV. initio,* Monachus Egolismensis *p. 262.* Ado Viennensis *p. 218.* cæterique passim *ad annum dictum.* Eleganter Constantinus Manasses *Chronica Synopsis ad Irenem,* cujus fragmentum exhibet Pithœus *pag. 290.* nisi quod iudicium alicubi suum temerè interponit:

Ἐντιϋθεν ἀμειβόμενον τὸν κάρυλλον ὁ Λέων,
 Ἀναγορεύει κρείττορα τῆς παλαιτέρας Ῥώμης,
 Καὶ σέθεν σθεπέτησιν, ὡς οἱ Ῥωμαίων νόμοι,
 Οὐ μὲν ἀλλὰ χρυσάμενον καὶ νόμοις Ἰσθμίων.
 Κάκεφαλῆς μέχρη ποδῶν ἐλάϊω τῆτον χεῖρι,
 Οὐκ οἶδα πῶς λογισμοῖς, ἢ ποίαις ὀπινοίαις.

Apparet ex his unctiōnem quoque à Pontifice adhibitam, quam tamen primo omnium Regum & Imperatorum post Christi nativitate Carolus factam, Auctor Fragmenti Historici ab Ursifio producti ridicule affirmat.

Quod primò tantùm averfatus est.) Eant nunc & precariò Imperium
Carolo à Pontifice concessum clamitent Pontificii adultores! Clarius ex-
iam Paraphraſtes Noſtri Poëta Saxo, lib. v. v. 529.

Quod tamen invitus papâ cogente recepit,
Et multis Populi Romulei precibus:
Quis consilium præſciſſet Præſulis ante,
Tunc se ſubtraheret prorsus ab Eccleſiâ.
Deniq; ſic multis coram juraverat ipse,
Quamvis illa dies valde foret celebris.
Videris hoc illi tantum cur diſplicuiſſet,
Quod mos eſt aliis Regibus appetere.

Quæ verba eò libentius appoſui, quoniam juramenti alicujus à Carolo profecti mentionem injiciunt, quod tantopere hic urgent Gretſerus, Bellarminus, Baronius ad ann. 800. Enimverò nihil adeò absurdum eſt, quod hi homines ad præſcriptionem cauſæ ſuæ non advocent. Quò factum, ut rem ante Hildebrandina tempora prorsus ignoram, Carolino ævo adſerere non dubitarint. Certè in Poëtaſtro illo ſubſidium apparet nullum. Nam quod Eginhartus dixerat, affirmasse Carolum, se eò die Eccleſiam intraturum non fuiſſe; hic per juramentum extulit, quaſi jurejurando hoc affirmavit idem. Prolixus eſt inſigmento hoc refellendo πολυμαθῆσαι Goldaſtus Repl. pro Imp. cap. xvi. Illud tamen potius crediderim profeſſionem pro defenſione Eccleſiæ ſub Hadriano factam, anno 794. cum in Patriatu confirmaretur Carolus; & quod ſcribit Siſfridus Preſbyter, inter ſe Pontificem & Principes Teutonix conveniſſe, quò devictis Longobardis, imperium ad Teutonicos transferretur. Ex eo tamen neque translatio Imperii, neq; Inveſtitura Papæ tranſcribenda. Sed & hanc rem pridem diſceptarunt doctiſſimi Viri. Reinckingius lib. 1. Reg. Sec. & Eccl. cl. 2. cap. 4. Conringius de Imperio Germanorum Romano, alii.

In Epistolis fratres eos appellando.) Naturale quaſi quoddam, ex æqualitate imperii, inter Magnates conſanguinitatis vinculum eſt. Unde fratrum appellatio orta, Principibus viris omni ævo uſitatiffima. Sapor Rex Perſarum literas ſuas ad Conſtantium Imp. ſic orditur: Rex Regum Sapor, particeps ſiderum, frater Solis & Lune, Conſtantia Caſari fratri meo, ſalutem plurimam dico: teſte Ammian. lib. xvii. p. 94. Similiter Chofroës ad Juſtinianum, apud Menandrum Protectorem lib. 1. Hiſt. Οἶον, ἀγαθός, εἰενοῦς, πατριός, ἀρχαῖος, χροσφῆς, βασιλεὺς βασιλέων γέντιχης, εὐσεβῆς, ἀγαθοποιός, γέντιχης

ἡ δὲ γὰρ ἀντων, ὅς ἐκ Θεῶν χαρακτηρίζεται, ἰουστιανῶ ἀδελφῶ ἡμετέρῳ. In Epistola quoque Constantini M. quam refert Eusebius in eius Vitalib. iv. Sapor Perlarum Rex frater appellatur. Heliodorus in *Aethiopicis* etiam tale quid expressit lib. ix. *extrem.* ubi Rex Aethiopum Hydaspes fratrem se Perlarum Regis vocat. Plura adscriberem, nisi me ab instituto revocaret eruditissimus *Valesius*, qui & ista serè præcepit *Annotat. ad Marcellin. l. c. pag. 139.*

CAPUT XXIX.

1. **P**ost susceptum imperiale nomen, cum adverteret multa legibus populi sui deesse, (nam Franci duas habent leges, plurimis in locis * valde diversas) cogitavit quæ deerant addere, & discrepantia unire, præva quoque ac perperam prolata corrigere. † Sed in iis nihil aliud ab eo factum est, quàm quod pauca capitula, & ea imperfecta legibus addidit. Omnium tamen nationum, quæ sub ejus * *dominatu* erant, jura, quæ scripta non erant, describere, ac literis mandari fecit. † Item barbara & antiquissima carminia, quibus veterum Regum actus, & bella canebantur, scripsit, memoriæque mandavit. † Inchoavit & Grammaticam patrii sermonis. † Mensibus enim juxta propriam linguam nomina imposuit, cum ante id tempus apud Francos partim Latinis, partim Barbaris nominibus * appellarentur. † Item ventos duodecim * nominibus propriis insignivit, cum prius non amplius, quàm vix quatuor ventorum vocabula inveniri possent. † * Mensium quidem Januariam appellavit *VVintarmanoth*; Februariam, *Hornung*; Martiam, *Lenzinmanoth*; Aprilem, *Ostarmanoth*; Majam, *VVunnemanoth*; Juniam, *Brachmanoth*; Juliam, *Heuvvemanoth*; Augustam, *Aranmanoth*; Septembrem, * *VVurtumanoth*; Octobrem, *VVindrumanoth*; Novembrem, *VVindmanoth*; Decembrem, *Heilagmanoth*; appellavit. † Ventis verò hōc modō nomina imposuit, ut Subsolanum vocaret, *Ostronovvind*; Eurum, *Ostfundroni*; Euroaustum, *Sundostroni*; Austrum, *Sundroni*; Austroafricanum,

* Deest hæc vox, in MS.

* Vulgò: *ditione.*

* MS. *pronunciarentur.*

* MS. *appellationibus insinavit.*

* MS. *De mensibus.*

* N. ac R. *Herbstmonet.*